

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Кабаченко Ганни Сергіївни
на тему: «Регулювання ринку праці в умовах
трансформації структури зайнятості»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці,
соціальна економіка і політика

1. Актуальність обраної теми та її зв'язок із з науковими програмами

Цілий ряд наукових досліджень присвячено регулюванню ринку праці. Це підтверджує багатоаспектність та складність явища «ринок праці». Водночас, дуже часто науковці використовують усталені, традиційні підходи до його регулювання. Тоді як ринок праці є своєрідним «дзеркалом» стану соціально-економічного розвитку країни. Саме тому дієвість інструментарію регулювання ринку праці залежить від повноти врахування в ньому факторів впливу та специфіки розвитку країни.

Сучасним та обґрунтованим є розгляд розвитку країни через призму соціального стану «людини», що значною мірою залежить від ефективності, продуктивності її зайнятості. А тому трансформації, які відбуваються в структурі зайнятості населення, мають бути повною мірою враховані в стратегії, напрямках, інструментарії регулювання ринку праці. Важливо також пам'ятати, що позитивні зміни в розвитку країни можуть бути такими лише за умови підвищення якості та рівня життя населення.

Отже, дисертаційна робота Кабаченко Г. С. «Регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості» є актуальною та має практичну цінність.

Як засвідчено в дисертації вона за науковою спрямованістю відповідає тематиці наукових робіт Донецького національного університету імені Василя Стуса – держбюджетної теми «Регулювання соціально-економічного розвитку України: людський вимір» (номер держреєстрації 0111U008157, 2011–2015 рр.), в межах якої здійснено комплексне системне дослідження стану, тенденцій та

регіональних особливостей регулювання ринку праці України, узагальнено напрями регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна

Наукові положення, висновки і рекомендації, які викладено в представленій дисертаційній роботі, є обґрунтованими та достовірними, оскільки вони отримані з використанням широкого спектру фундаментальних і спеціальних методів дослідження, зокрема: *теоретичного узагальнення, порівняння, аналізу та синтезу, індукції і дедукції* – для визначення сутності та змісту понять «ринок праці» (с. 20-36), «трансформація структури зайнятості» (с. 51-67); *структурно-логічного аналізу* – для побудови логіки та структури дослідження (с. 37-50); *системного аналізу* – для удосконалення напрямів регулювання ринку праці (с. 150-166); *монографічний метод* – для визначення показників та індикаторів регулювання ринку праці (с. 53-55); *методи статистичного аналізу* – для оцінки показників, що характеризують сучасний стан ринку праці, тенденції зайнятості населення в Донецькій області та Україні в цілому, внутрішньо переміщених осіб (с. 76-130); *методи економіко-математичного моделювання* – для моделювання впливу чинників на ринок праці (с. 145-154); *методи соціологічного дослідження* (метод анкетування та короткочасних моніторингів) – для поглибленого аналізу та удосконалення змісту профорієнтаційної роботи з молоддю як інструменту забезпечення зайнятості та підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці (с. 130-135); *графічний* – для наочного подання положень дисертації (с. 79, 82, 84, 85, 87 тощо). Кваліфіковане їх використання дозволило дисертанту зробити особистий внесок у теоретичні засади та науково-методичне забезпечення регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості, довести рекомендації та пропозиції до рівня їх практичного використання на державному, регіональному рівні та рівні підприємства.

Дослідження проведено з використанням законодавчих та нормативно-

правових документів України, офіційних матеріалів та документів міжнародних організацій щодо регулювання ринку праці та забезпечення зайнятості, офіційних видань Державної служби статистики України, тематичних збірників й довідників, матеріалів науково-практичних конференцій, періодичних видань, результатів власних соціально-економічних досліджень.

Представлені в дисертації результати вирізняються глибиною та коректністю пропозицій щодо практичного використання.

До найбільш суттєвих наукових результатів, що розкривають особистий внесок автора у розробку досліджуваної проблеми та характеризують новизну роботи, належать наступні:

вперше:

запропоновано модель розвитку соціального підприємництва, для використання якої в Україні є необхідні потреба та передумови, а впровадження передбачає дотримання певних принципів, визначення компонентів та критеріїв оцінювання ефективності (с. 182-186);

удосконалено:

механізм регулювання ринку праці України, в якому, на відміну від існуючих, використано сучасні наукові підходу до визначення принципів, об'єкту та суб'єктів, а також прикладні засади до розробки напрямів, інструментів та оцінювання ефектів регулювання, що мають вирішити існуючі на вітчизняному ринку праці проблеми (с. 170-176);

науково-методичне забезпечення розробки стратегії розвитку ринку праці, яке на відміну від існуючих, передбачає зміни у його інформаційній компоненті через використання методологічної схеми дослідження соціально-інституціональних процесів на національному та регіональних ринках праці України, а також системи прогнозування процесів на ринку праці (с. 201-217);

теоретико-методичний підхід до дослідження проблем регулювання ринку праці, специфікою якого є виокремлення особливостей регулювання ринку праці на різних рівнях управління, а також уніфікація індикаторів та показників оцінювання розвитку ринку праці для всіх рівнів управління за напрямками

дослідження, а саме: економічно активного населення, зайнятості населення, незайнятого населення, попиту та пропозиції, оплати праці та соціального стану населення (с. 42-56);

дістали подальшого розвитку:

організаційно-інформаційне забезпечення середньострокового прогнозування, яке, на відміну від існуючої практики, має реалізуватися Національним та регіональними центрами дослідження професійної структури попиту на ринку праці в межах визначених повноважень для подолання професійно-кваліфікаційних диспропорцій на ринку праці (с. 188-191, с. 211-212);

методичні рекомендації щодо проведення на регіональному рівні періодичних моніторингів потреб молоді у майбутній зайнятості для визначення освітньо-професійних траєкторій, а також змісту, пріоритетів профорієнтаційної роботи з молоддю (с. 132-139).

3. Теоретична цінність та практична значущість наукових результатів

Теоретичне значення результатів проведеного дослідження полягає в поглибленні теоретико-методологічних засад регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості, зокрема його механізму, системи моніторингу та прогнозування.

Наукові результати використано у практичній діяльності: Отримані наукові результати впроваджено на державному, регіональному рівнях та на рівні підприємств: Державна служба зайнятості (Центральний апарат) (довідка № ДЦ-13-1783/0/6-16 від 10.11.2016 р.); Донецький обласний центр зайнятості (довідка № 6/5019 від 25.11.2016 р.); Департамент соціального захисту населення Донецької обласної державної адміністрації (довідка № 03/17-2954 від 21.12.2016 р.); Управління у справах сім'ї та молоді Донецької обласної державної адміністрації (довідка № 01/17-992 від 23.12.2016 р.); Донецька торгово-промислова палата (довідка № 115/06.04-04 від 30.01.2017 р.); ПАТ «НКМЗ» (довідка № 001-077 від 19.12.2016 р.).

Результати досліджень також використовуються в навчальному процесі Донецького національного університету імені Василя Стуса при викладанні дисципліни «Ринок праці» (довідка № 323/01-08/6.9.0 від 29.12.2016 р.).

4. Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях

Основні результати дисертаційної роботи знайшли своє відображення у 16 наукових працях загальним обсягом 5,24 ум.-др. арк., з них особисто автору належить 4,21 ум.-др. арк., у тому числі 4 статті у наукових фахових виданнях (із них 3 – у співавторстві), 3 статті у наукових періодичних виданнях інших держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття в інших виданнях, 8 публікацій за матеріалами науково-практичних конференцій. Обсяг друкованих робіт, їх зміст і кількість відповідають вимогам щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

5. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Робота не позбавлена певних недоліків та дискусійних положень, до яких слід віднести наступні:

1. В цілому погоджуючись із авторським підходом до трактування регульованого ринку праці (с. 37) як поєднання ринкового саморегулювання та інституційних впливів на ринок праці, дискусійним є твердження дисертанта про те, що ринок праці можна розглядати як метод управління людськими ресурсами. Ринок праці є об'єктивним соціально-економічним явищем в ринковій економіці, а не методом, який має суб'єктивну природу, тобто створюється окремими особистостями або їх групою.

2. Зайнятість, як зазначає дисертант, є складним явищем, але непереконливим є твердження про його лише економічну природу (с. 38). Як

правило, науковці серед функцій зайнятості населення, крім економічної та доходної, виділяють соціальну функцію, що підтверджує соціально-економічну природу зайнятості населення. Крім того, вірно визначаючи структуру зайнятості населення як його розподіл за певними ознаками (с. 38), дисертант обмежує їх лише регіонами та галузями (сферами діяльності). Тоді як існує цілий ряд інших важливих ознак, а саме: вік, стать, форма власності, освіта тощо.

3. Цілком обґрунтованим є виділення у теоретико-методичному підході до регулювання ринку праці факторів впливу на його стан (с. 43). Водночас, відсутні теоретичні або практичні підстави розмежування понять «чинник впливу» та «фактор впливу». Як правило, у вітчизняній науковій літературі їх вживають як синонімічні. Представлені на рис. 1.3 види чинників впливу скоріше є факторами, які відрізняються за змістом.

4. Говорячи про результати від поширення нових та нестандартних форм зайнятості (с. 72), дисертанту бажано було б виділити не тільки їх позитивні, а й негативні ефекти. Регулювання ринку праці має бути спрямовано на зменшення негативних проявів поширення нестандартних форм зайнятості, наприклад, через нормативно-правове їх регламентування.

Викладені зауваження та дискусійні положення щодо дисертації не впливають на загальну позитивну оцінку представленої роботи.

6. Відповідність роботи вимогам до кандидатських дисертацій

Дисертаційна робота Кабаченко Ганни Сергіївни «Регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості» є завершеною самостійною кваліфікаційною роботою, в якій автором вирішено важливу наукову задачу – розроблено наукове підґрунтя регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості.

Подана до захисту дисертація написана науковим стилем, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджуються результатами досліджень. Автореферат дисертації розкриває

основні її положення та висновки, є ідентичним дисертації за структурою і змістом, а також не містить інформації, що є відсутньою у дисертації.

Зміст дисертаційної роботи відповідає обраній темі, забезпечує досягнення поставленої мети і вирішення задач дослідження та відповідає вимогам п. 13 «Положення про порядок присудження наукових ступенів».

Ступінь наукової новизни, теоретичне і практичне значення результатів, достовірність отриманих висновків і рекомендацій, актуальність теми дослідження дають підстави для висновку, що дисертаційна робота «Регулювання ринку праці в умовах трансформації структури зайнятості» відповідає п. п. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р. та № 567 від 27.07.2016 р.), а її автор – Кабаченко Ганна Сергіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.07 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри управління

персоналом і економіки праці

Державного вищого навчального закладу

«Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана»

Міністерства освіти і науки України

Л.В. Щетініна

Гетманський НАУ

ВІДЧУЮ

... відділу кадрів
... навчальний заклад
... національний економічний
... імені Вадима Гетьмана»

... № 4 Б

20... р.